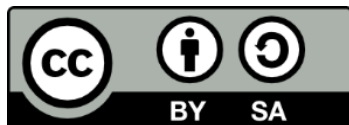

Εφαρμογές Σχολικής Ψυχολογίας

Ενότητα 2: Εκπαίδευση – κλίμα τάξης – σχέσεις
εκπαιδευτικού με μαθητές, σχέσεις με
συνομηλίκους, μορφές αξιολόγησης – οικογένεια

Βασιλική Γιαννούλη
Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εκπαίδευση

---η εκπαίδευση αποτελεί από τους σημαντικότερους θεσμούς της κοινωνίας

---η ανάπτυξη των τεχνολογιών της πληροφορίας & επικοινωνίας έχει επιφέρει σημαντικές αλλαγές & στην εκπαίδευση ως κοινωνική αναπαράσταση – όπου οι νέοι πολίτες *οι μαθητές θα πρέπει να λειτουργούν αποτελεσματικά μέσα σε αυτό το διαμορφωμένο πλαίσιο, & να αξιολογούν –χρησιμοποιούν τα πληροφοριακά δεδομένα που τους δίνονται (Jonassen 2000)*

Εκπαίδευση

---το σημερινό σχολείο σύμφωνα με τις αλλαγές που παρατηρούνται στα αναλυτικά προγράμματα & σύμφωνα με τους θεωρητικούς της παιδαγωγικής & διδακτικής επιστήμης έχει ως στόχο να καταστήσει τον μαθητή κοινωνικό όν

---σύμφωνα με τον γενικότερο σκοπό όπως αυτός ορίζεται από ευρωπαϊκά κείμενα –η εκπαίδευση προσανατολίζεται στο να αποκτήσουν οι μαθητές τα απαραίτητα εφόδια, για να μάθουν πώς να μαθαίνουν, να συμμετέχουν & να συνεργάζονται, να είναι υπεύθυνοι και να ασκούν κριτική

---στον 21^ο αιώνα η εκπαίδευση επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δυνατοτήτων, δεξιοτήτων των μαθητών ώστε να αντιμετωπίσουν - να μπορούν να εξετάσουν προβληματικές καταστάσεις

Εκπαίδευση

---σε κοινωνιολογική προσέγγιση της εκπαίδευσης (Χιωτάκης 2004) η **εκπαίδευση έχει δύο λειτουργίες =α)** κοινωνική συμμόρφωση, & **β)** της διαφορικής καλλιέργειας δεξιοτήτων που καθορίζουν τους μελλοντικούς κοινωνικούς ρόλους

---η θεωρία της αλληλεπίδρασης υποστηρίζει ότι μέσω της **εκπαιδευτικής διαδικασίας** οι εκπαιδευτικοί διαμορφώνουν κρίσεις & αντιλήψεις για τις ικανότητες των μαθητών – καλός – κακός μαθητής (εδώ γίνεται αναφορά στην τυπική εκπαίδευση η οποία οργανώνεται από το κράτος & από άλλες δομές αναγνωρισμένες από το κράτος που προσφέρουν εκπαίδευση & επαγγελματική κατάρτιση)

Εκπαίδευση

---η τυπική εκπαίδευση είναι ιεραρχική, σε βαθμίδες, με μεθοδική παροχή της διδακτέας ύλης, κατάταξη των μαθητών με βάση την ηλικία, υποχρεωτική φοίτηση αρχικά

---άτυπη εκπαίδευση η οποία λαμβάνει χώρα εντός και εκτός του σχολείου μέσω της κοινωνικής αλληλεπίδρασης

Σχολείο

---σύνθετο περιβάλλον κοινωνικό, πολιτιστικό, φυσικό, τεχνικό

---ως 2γενής φορέας κοινωνικοποίησης βοηθά τους μαθητές να αφομοιώσουν τις κυρίαρχες κοινωνικές τάσεις, να εμπεδώσουν τις γνώσεις & τις δεξιότητες που περιλαμβάνονται στο ισχύον αναλυτικό πρόγραμμα

Εκπαίδευση

---**το σχολείο** είναι κρίσιμο γεγονός στη σχολική ζωή ενός παιδιού – αυξανόμενος αριθμός ευθυνών που σχετίζεται με ακαδημαϊκά & κοινωνικά δεδομένα

---επίσης θα πρέπει να κερδίσουν την κοινωνική τους θέση στην ομάδα των συνομηλίκων

---τα παιδιά εκτίθενται σε μια μεγάλη σειρά από στόχους που επιβάλλονται από το εκπαιδευτικό μας σύστημα & ***η εστίαση του δασκάλου είναι λιγότερο στο κτίσιμο μιας σχέσης & περισσότερο στη διδασκαλία για μάθηση

---**η αξιολόγηση βασίζεται στην επίδοση και η προσπάθεια δεν παίζει σημαντικό ρόλο** γεγονός που καθιστά την κοινωνική σύγκριση εμφανέστερη

Εκπαίδευση

---το γυμνάσιο δημιουργεί ένα νέο σύνολο αλλαγών και προκλήσεων με αποτέλεσμα να αυξάνεται ο κίνδυνος της χαμηλής αυτοεκτίμησης & επίδοσης των μαθητών

---αρκετοί ερευνητές έχουν ασχοληθεί με την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος –πλαισίου (Simmons et al. 1995) αναφέρουν ότι τα **χαρακτηριστικά εκείνα που συμβάλουν στην αξιοποίηση του σχολείου ως αποτελεσματική εκπαιδευτική δομή** είναι = η ευαισθησία στην διαφορετικότητα, σεβασμός στην προσωπικότητα, μαθητικές αλληλεπιδράσεις, ανάπτυξη κλίματος προσδοκιών, αίσθηση ασφάλειας, σαφήνεια των σκοπών της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μεγιστοποίηση του χρόνου μάθησης, κατάλληλος σχεδιασμός & οργάνωση της διδασκαλίας, εποικοδομητικός έλεγχος, στυλ ηγεσίας του σχολείου & τάξης

Εκπαίδευση

--**το σχολικό πλαίσιο** οφείλει να διευκολύνει την ικανοποίηση των αναγκών του παιδιού, να αναπτύσσει την επάρκεια του, την αυτονομία, την εγγύτητα & το αίσθημα ασφάλειας

---**η επάρκεια** = διευκολύνεται από πλαίσιο που έχει ρεαλιστικές προσδοκίες από το άτομο – είναι συνεπές & παρέχει ανατροφοδότηση

---**αυτονομία** = διευκολύνεται από ένα πλαίσιο που παρέχει αναγνώριση, ευκαιρίες για πρωτοβουλία & δυνατότητα επιλογής

---**εγγύτητα** = διευκολύνεται από ένα πλαίσιο που παρέχει συνεργασία με άλλους

Αίσθημα ασφάλειας = διευκολύνεται από ένα πλαίσιο όπου υπάρχει περιβαλλοντική & κοινωνική υποστήριξη

Εκπαίδευση

---το αποτελεσματικό σχολείο χαρακτηρίζεται = ισχυρή διοίκηση & συμμετοχή όλων στη λήψη αποφάσεων, υψηλές προσδοκίες για τους μαθητές, οριοθετημένο πλαίσιο αξιολόγησης, θετικό σχολικό κλίμα, επάρκεια μαθησιακού χρόνου, διαφοροποιημένη διδασκαλία & ενεργητική συμμετοχή όλων των επενδυτών

---το σχολείο θα πρέπει να αυξήσει την αλληλεπίδραση με τους γονείς, εθελοντική εργασία, συμμετοχή αυτών στη λήψη αποφάσεων, χρησιμοποίηση κοινοτικών πόρων

---στα σημερινά σχολεία όμως η βαθμολογία είναι αυτοσκοπός δευτερευόντως δίνεται σημασία στην ουσιαστική μόρφωση, την προσωπική καλλιέργεια & την ευχαρίστηση (Hussen 1992, Glasser 1975 = Schools without failure)

Εκπαίδευση

---το μοντέλο οργάνωσης των σχολείων δεν ευνοεί τους μαθητές με **δυσκολίες μάθησης**, δεν έχει την αναγκαία **ευελιξία** & **προσαρμοστικότητα** για να μπορεί να εξατομικεύει το διδακτικό πρόγραμμα και να εντάσσει τον μαθητή σε ομάδα ομοιογενών ικανοτήτων

--όσον αφορά το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

(Γιαβρίμης, 2002) υποστηρίζεται ότι είναι =

A) συγκεντρωτικό

B) δεν παρέχει επαρκή εκπαίδευση για θέματα ψυχικής υγείας στον εκπαιδευτικό

Γ) λιγοστές ευκαιρίες για επιμόρφωση

Δ) δεν υπάρχει σχολική ψυχολογική υπηρεσία για την αντιμετώπιση των δυσκολιών των παιδιών & του ευρύτερου σχολικού περιβάλλοντος

Το κλίμα της τάξης

---το κλίμα της τάξης αποτελεί διεθνώς θέμα συζήτησης & έχει συνδυαστεί με την αποτελεσματικότητα του σχολείου ως πλαισίου μάθησης αλλά και με τα ακαδημαϊκά επιτεύγματα των μαθητών (στα επιτεύγματα επιδρούν οι ικανότητες των παιδιών, το κοινωνικό τους υπόβαθρο, οι παράγοντες αποτελεσματικότητας, & **οι παράγοντες του ψυχολογικού κλίματος της τάξης**) (Freiberg, 1999)

---ψυχολογικό κλίμα τάξης = ο συναισθηματικός τρόπος με τον οποίο οι μαθητές αντιλαμβάνονται τις ψυχοκοινωνιολογικές σχέσεις που αναπτύσσονται μέσα στην τάξη (Ματσαγγούρας 2000) = σχέσεις με τον εκπαιδευτικό, τους συμμαθητές & το διδακτικό αντικείμενο

Το κλίμα της τάξης

---**χαρακτηριστικά & στοιχεία του ψυχολογικού κλίματος**

---ο *Anderson (1985)* είχε προτείνει 5 διαστάσεις ως προς τις οποίες διαφοροποιούνται οι σχολικές τάξεις & οι εκπαιδευτικοί =

- 1) Οι εκπαιδευτικοί στόχοι**
- 2) Οι αντιλήψεις αναφορικά με το διδακτικό ρόλο του εκπαιδευτικού**
- 3) Ο ρόλος των μαθητών στη μάθηση**
- 4) Η φύση των σχολικών εργασιών**
- 5) Το κοινωνικό περιβάλλον της τάξης ως πλαίσιο μάθησης**

Το κλίμα της τάξης

---ο Ματσαγγούρας (2000) αναφέρει ότι τα χαρακτηριστικά στοιχεία που απαρτίζουν το ψυχολογικό κλίμα της τάξης μπορούν να καταταχθούν στους παρακάτω τομείς

A) συναισθηματικός τομέας (περιλαμβάνονται η διενεκτικότητα, & η διάσπαση που βιώνει ο μαθητής μέσα από τις διαπροσωπικές του σχέσεις μέσα στην τάξη, η ικανοποίηση & η αδιαφορία που προκαλεί στο μαθητή η εργασία)

B) τομέας κοινωνικής οργάνωσης (περιλαμβάνονται η δημοκρατικότητα, η ανταγωνιστικότητα & η ευνοιοκρατία που διέπουν τις σχέσεις των μελών της τάξης, η ανομοιογένεια της σύνθεσης της τάξης)

Γ) τομέας εργασίας (περιλαμβάνονται καθορισμός στόχων, η υλική υποδομή, η καθιέρωση κανόνων λειτουργίας, η δυσκολία του έργου, η ταχύτητα εργασίας & η αποδιοργάνωση)

Ψυχολογικό κλίμα της τάξης & μάθηση

---οι **Connell & Wellborn (1991)** πρότειναν **3**

διαδικασίες θεμελιώδεις στη μάθηση = α) την εγγύτητα

(ότι κάποιος ανήκει στο σχολικό πλαίσιο), β) την

επάρκεια (την αντίληψη ότι κάποιος είναι

αποτελεσματικός στις σχολικές δραστηριότητες, & γ) την

αυτονομία (να μπορεί κάποιος να επιλέγει, να ενεργεί, &

να ρυθμίζει τις σχολικές δραστηριότητες)

---η ανάπτυξη των παιδιών ενισχύεται σε

περιβάλλοντα = όπου τα παιδιά μπορούν να

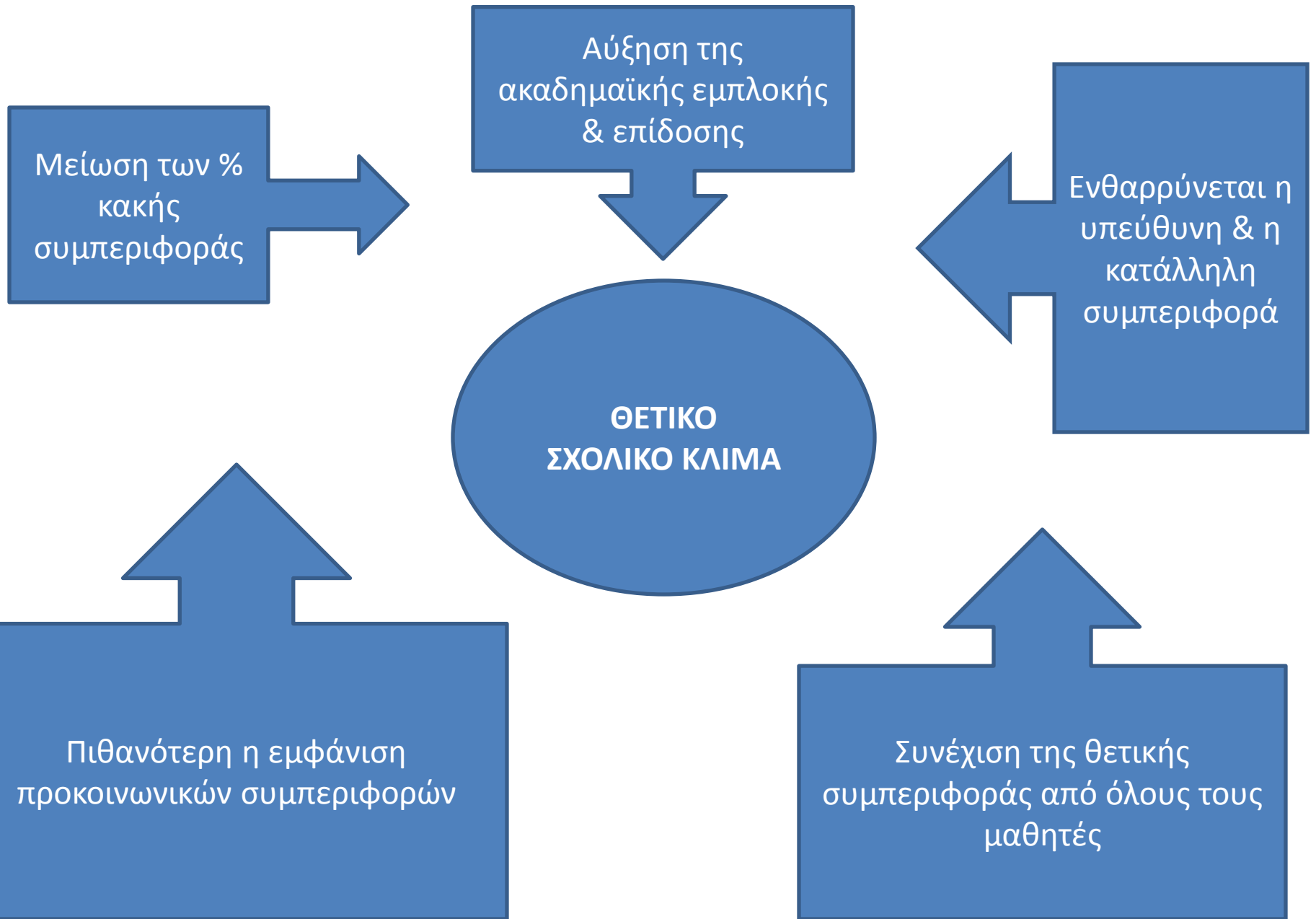
παρατηρήσουν και να συμμετάσχουν & όπου

καθοδηγούνται από πρόσωπα από τα οποία το παιδί έχει

αναπτύξει μια θετική συναισθηματική σχέση (Huffman &

Speer, 2000)

Το κλίμα της τάξης

Το κλίμα της τάξης

---η Ames (1992) το περιβάλλον της τάξης μπορεί να ενθαρρύνει τους μαθητές είτε να προσανατολιστούν προς τη μάθηση – είτε να προσανατολιστούν προς την επίδοση

---**τα παιδιά που προσανατολίζονται στην μάθηση** προσπαθούν να αποκτήσουν επάρκεια & η αποτυχία παρέχει την πολύτιμη ανατροφοδότηση έτσι ώστε το παιδί να προσπαθεί περισσότερο ή να εφαρμόσει διαφορετική στρατηγική όπου χρειάζεται

---**τα παιδιά που προσανατολίζονται στην απόδοση** επιδιώκουν να δείξουν ότι έχουν υψηλές ικανότητες μέσω της απόδοσης – γι' αυτά η αποτυχία υπονομεύει το κίνητρο που θα στηρίξει την προσπάθειά τους

Το κλίμα της τάξης

---οι Meece et al. (1998) διαπίστωσαν ότι οι μαθητές της Ε' & ΣΤ' τάξης παρουσίασαν διαφορετικές στρατηγικές εμπλοκής στη μαθησιακή διαδικασία ανάλογα με το είδος του στόχου που επέλεξαν – επομένως τα παιδιά που προσανατολίζονται προς τη **μάθηση** συμμετέχουν περισσότερο στη σχολική δραστηριότητα σε αντίθεση με τα παιδιά που προσπαθούν να εντυπωσιάσουν τον εκπαιδευτικό ή να πάρουν μεγαλύτερο βαθμό από τους συνομηλίκους τους και τα οποία ήταν λιγότερο ενεργά & συμμετείχαν λιγότερο στις σχολικές εργασίες

Το κλίμα της τάξης

---οι Morimore et al. 1988 & Μαλικιώση –Λοίζου 1993 =αναφέρουν ότι το κατάλληλο κλίμα = δημιουργεί κίνητρα, αναπτύσσει στάσεις & αξίες που ενισχύουν ή αναιρούν τις επιδιώξεις του σχολείου, ασκεί τις κοινωνικο-γνωστικές δεξιότητες των μαθητών & γενικά συμβάλλει στο ρυθμό & στον προσανατολισμό της ανάπτυξης

---σύμφωνα με τα αποτελέσματα ερευνών σε μία τάξη με θετικό ψυχολογικό κλίμα παρέχεται ψυχολογική υποστήριξη στους μαθητές εκφράζονται υψηλές προσδοκίες, επιλέγονται μέθοδοι διδασκαλίας & οργάνωσης με βάση τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών, δημιουργείται οικογενειακή ατμόσφαιρα & ενθαρρύνεται η διαπροσωπική επικοινωνία (Howes Phillipsen & Peisner-Feinberg, 2000)

Διαχείριση της τάξης

---οι εκπαιδευτικοί διαχειρίζονται μέσα στην τάξη τόσο το μαθησιακό επίπεδο-εμπέδωση της γνώσης, όσο και τον ψυχοκοινωνικό τομέα της λειτουργίας της τάξης

---η αποτελεσματική λειτουργία και οργάνωση του πλαισίου της τάξης επηρεάζει το κλίμα της και την συμπεριφορά των μαθητών

---σκοπός των στρατηγικών διαχείρισης της τάξης είναι =

-αύξηση του διδακτικού χρόνου

-αποτελεσματικότητα του μαθήματος

-αλληλοεπίδραση μαθητών

-ανταλλαγή απόψεων

ΣΟΣ =η τοποθέτηση των θρανίων είναι δηλωτική της του στυλ διδασκαλίας, του ψυχολογικού κλίματος μέσα στην τάξη αλλά και της διαμόρφωσης διαπροσωπικών σχέσεων των μελών τους

Διαχείριση σχολικής τάξης

---Χατζηδήμου & Ταρτόρη (2002) = ομαδοσυνεργατικής

=

--**α)** παρέχει δυνατότητα να εκτιμήσει το άτομο την συνεργασία, να κατανοήσει την αρχή της αμοιβαιότητας, & να αναπτύξει στάσεις ανοχής έναντι των άλλων της διαφορετικότητας τους

--**β)** ο μαθητής γίνεται αποδεκτός από τους συμμαθητές του και καλλιεργείται ένα θετικό συναισθηματικό κλίμα

--**γ)** αναβαθμίζει τη μορφή διδασκαλίας ποσοτικά & ποιοτικά δίνοντας μεγαλύτερο χρόνο ενεργητικής συμμετοχής στους μαθητές

--**δ)** επιτρέπει την ανάπτυξη δεξιοτήτων ώστε ο μαθητής να χειριστεί δύσκολες κοινωνικές συνθήκες, ικανότητα ανοχής και αντιπαράθεσης

Διαχείριση Συμπεριφοράς των μαθητών

---η αποτελεσματική διδασκαλία + μάθηση συνδέονται με την προαγωγή της θετικής συμπεριφοράς & τη ρύθμιση της προσοχής των μαθητών

---οι παράγοντες που οδηγούν στην διαμόρφωση της συμπεριφοράς είναι = η ποιότητα της υποστήριξης που δέχονται οι μαθητές, η κοινωνική αλληλεπίδραση με τους συνομήλικους και η ένταση-βαθμός αλλαγής που θα επέλθει

--η διαχείριση των συμπεριφορών των μαθητών από τον εκπαιδευτικό σημαίνει ότι αντιδρά σε αυτές έχοντας υπόψη του τις ανάγκες, τους στόχους των μαθητών συνδέοντας συναισθήματα, αντιλήψεις και προϊόν μάθησης (*εφαρμογή κοινωνιογράμματος = συγκέντρωση πληροφοριών από τους συνομηλικούς που επιτρέπει την ανίχνευση δυναμικών στοιχείων στα πλαίσια της ομάδας-info για το άτομο, το ρόλο & θέση στην ομάδα, δομή ομάδας, αλλαγή της θέσης του στην ιεραρχία της ομάδας*)

Διαχείριση Συμπεριφοράς των μαθητών

---**τα κίνητρα παίζουν σημαντικό ρόλο** στο τι μαθαίνουν οι μαθητές καθώς και στην **εκπλήρωση των κοινωνικών – ψυχολογικών αναγκών τους** (αποδοχή, αναγνώριση, αμοιβαία κατανόηση αξιών, ιδεών, στόχων)

---άρα **οι μαθητές θα πρέπει να αντιμετωπίζονται** ως διαφορετικές προσωπικότητες σε ένα περιβάλλον σταθερό, ασφαλές, όχι στεγνά πειθαρχημένο & τιμωρητικό – εξουσιαστικό

---**ο σχεδιασμός & η οργάνωση του μαθήματος** από τον εκπαιδευτικό θα πρέπει να περιέχει στρατηγικές και μεθόδους οι οποίες θα δημιουργήσουν τα κίνητρα & ενδιαφέρον στους μαθητές

--**ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να είναι ευέλικτος** και να αντιμετωπίζει θέματα & συγκρούσεις που αφορούν τα παιδιά, τις οικογένειες, την δημιουργικότητα, την ευαισθησία τους, την διαφορετικότητα του μαθησιακού πληθυσμού

Αποτελεσματικές στρατηγικές διαχείρισης οδηγούν

- **ο εκπαιδευτικός να αυξήσει** το % των θετικών έναντι αρνητικών αλληλεπιδράσεων με τους μαθητές το λιγότερο 4 προς 1 – να έχει θετική αλληλεπίδραση κάθε 5 λεπτά με τους μαθητές & όταν παραβιάζονται οι κανόνες θα πρέπει να ακολουθεί ανατροφοδότηση (Hammond, 1996)
- **ανάπτυξη κοινωνικής ενσυναισθησίας** –κατανόηση αποδοχή της κουλτούρας των μαθητών
- **Ενεργή επίβλεψη όλη την ώρα**
- **να θεσπίσει οργανωμένες διαδικασίες** –ρουτίνες για τα πάντα
- **Να παρέχει χρόνο για περισσότερη εξάσκηση** -&- για περισσότερες οδηγίες – να επιμένει στην πλήρη συνεργασία όλης της τάξης με εφαρμογή ομαδοσυνεργατικής

Διαχείριση Συμπεριφοράς των μαθητών

3 τεχνικές στην ανάπτυξη της συνεργασίας

--- **ο εξαρτώμενος τύπος** = η επίτευξη αμοιβής της ομάδας εξαρτάται από την απόδοση του μαθητή ή των μαθητών που πρέπει να εκπληρώσουν ένα συγκεκριμένο κριτήριο

--- **αλληλεξαρτώμενος τύπος** = η επίτευξη της αμοιβής μιας ομάδας εξαρτάται από την επίδοση κάθε μέλους της για ένα συγκεκριμένο κριτήριο

--- **ανεξάρτητος τύπος** όπου η αμοιβή *κάθε μέλους της ομάδας* εξαρτάται από την απόδοση του για ένα συγκεκριμένο κριτήριο

Διαχείριση Συμπεριφοράς των μαθητών

- να κάνει **ανάλυση** των δύσκολων μαθησιακών στόχων
- να κάνει **χρήση** εναλλακτικών τρόπων προσέγγισης των διδακτικών στόχων
- **θα πρέπει να προσφέρει** στους μαθητές ευκαιρίες συμμετοχής στην λήψη αποφάσεων, να παρέχει τη βοήθεια του (παροχή *σήματος βοήθειας σε κάθε μαθητή*)
- να **καθιερώσει κανόνες** που θα ποικίλουν ανάλογα με το επίπεδο σημαντικότητας

Επίπεδο Σημαντικότητας χαμηλό	Αμοιβή Χαμόγελο, κομπλιμέντο, πόντοι	Τιμωρία Κοίταγμα, λογικές συνέπειες μη εφαρμογής αλλαγή θέσης
μέτριο	Ανάρτηση εργασίας έπαινος, προνόμια Εκδρομές, βραβείο, Ανακοίνωση σε	Χάσιμο προνομίων
υψηλό	Ανακοίνωση σε Εφημερίδα	Παραπομπή στον διευθυντή, χάσιμο δραστηριοτήτων

Διαχείριση Συμπεριφοράς των μαθητών

- να κάνει διαλείμματα ηρεμίας
- προγραμματισμός εργασιών
- Διδασκαλία δεξιοτήτων (Γιαβρίμης 2005)

Εκπαιδευτικός (Τριλιανός 2000)

---ο εκπαιδευτικός είναι--- =

A) άτομα με τα οποία οι μαθητές δημιουργούν σχέση προσκόλλησης

B) πρόσωπα τα οποία νοιάζονται & φροντίζουν τους μαθητές τους

Γ) φορείς κοινωνικοποίησης,

δ) διαμεσολαβητές & διδάσκοντες

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

---οι εκπαιδευτικοί αποτελούν αξιόπιστη πηγή πληροφοριών για τη συμπεριφορά των παιδιών γιατί =

A) βρίσκονται σε πιο συχνή επαφή με τα παιδιά & θεωρείται ότι είναι σε θέση να παρατηρήσουν τις κοινωνικές τους δεξιότητες τις σχέσεις μεταξύ τους & τις μαθησιακές τους επιδόσεις

B) θεωρούνται σημαντικοί φορείς της κοινωνικοποίησης των παιδιών & επηρεάζουν σημαντικά τη μελλοντική τους εξέλιξη & ανάπτυξη

Γ) είναι αντικειμενικοί στις κρίσεις τους σε σχέση με τους γονείς

Δ) ως αφορά την ψυχική υγεία των παιδιών κατέχουν καθοριστικό ρόλο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ

ΕΠΙΠΛΕΟΝ

---η γνώμη των εκπαιδευτικών για τη σχολική τους επίδοση-απόδοση **επιδρά σημαντικά** στις **εκτιμήσεις για την προβληματική συμπεριφορά** (Καλαντζή –Αζίζι & Μπεζεβέγκης 1990)

---οι εκπαιδευτικοί απέναντι σε μαθητές με χαμηλές επιδόσεις είναι πιο αυστηροί

---οι απόψεις των εκπαιδευτικών διαμορφώνονται εντός της πρώτης εβδομάδας – σημαντικό ρόλο σε αυτές παίζουν η επίδοση, η συμπεριφορά του μαθητή, οι info από τους συναδέλφους, το φύλο, η ενδυμασία, η στάση του σώματος

Στυλ διδασκαλίας-διδακτική συμπεριφορά

---**ΤΟ ΣΤΥΛ** είναι θέμα προσωπικότητας

---το στυλ είναι **διαπροσωπικό ύφος** αποτελείται από επίκτητες δεξιότητες (π.χ. η αυτονομία των άλλων απαιτεί άσκηση)

---**ΤΟ ΣΤΥΛ** εξαρτάται εν μέρει από το κοινωνικό πλαίσιο (π.χ. ένας εκπαιδευτικός θα είναι πειστικός προς τους μαθητές όταν ο ίδιος δέχεται πίεση, ασκούν αυστηρή πειθαρχία όταν ελέγχονται από τον διευθυντή,)

---**έχουμε τρία στυλ =**

1) **αυστηρό** – (συσχέτιση με επιθετικότητα από πλευράς των μαθητών ή παθητική υποταγή)

2) **Δημοκρατικό** – (καθοδηγητικός, συμβουλευτικός, αφήνοντας τους μαθητές να αυτενεργήσουν & να αξιοποιήσουν το δυναμικό τους –ανάπτυξη θετικών διαπροσωπικών σχέσεων

Στυλ διδασκαλίας-διδακτική συμπεριφορά

--το χαλαρό επιτρεπτικό στυλ = σχετίζεται με την έλειψη ορίων & ελέγχου από τον εκπαιδευτικό με αποτέλεσμα να έχουμε χαοτικές καταστάσεις στην τάξη

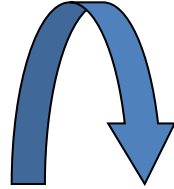
Συμπέρασμα

Οι εκπαιδευτικοί διαφέρουν ως προς το στυλ και τον έλεγχο που ασκούν στους μαθητές τους (Reeve, 1996)

---οι εκπαιδευτικοί που κάνουν χρήση αυτονομίας έχουν μαθητές με μεγαλύτερη ακαδημαϊκή επάρκεια – με υψηλότερο ακαδημαϊκό κίνητρο -δημιουργικότητα

Αποτελεσματικός εκπαιδευτικός

---απαιτείται να κατέχει διαφορετικούς τύπους γνώσεων & δεξιοτήτων

- A) τεχνικές γνώσεις** (επισκόπηση νέων εννοιών, χρήση παραδειγμάτων, στρατηγικών οργάνωσης των μαθημάτων)
- B) αρχές διδασκαλίας & θεωρητικές γνώσεις**
- Γ) ικανότητα ανάλυσης πλαισίου μέσα στο οποίο λαμβάνει χώρα η διδακτική διαδικασία**
- Δ) ενσωμάτωση των τριών τύπων**

Αποτελεσματικός εκπαιδευτικός-στρατηγικές

- A) **εμπλέκει μαθητές** στη μαθησιακή διαδικασία με παροχή προγραμμάτων & στόχων
- B) **σχεδιάζει τους στόχους & παρέχει ευκαιρίες** στους μαθητές να κάνουν τις επιλογές τους & να συμμετέχουν ενεργά στη μάθηση βασιζόμενοι στις δυνάμεις τους, στα ενδιαφέροντα τους, στους στόχους τους
- Γ) **χρησιμοποιεί διαλογικές μορφές διδασκαλίας & εμπλέκει** τους μαθητές ενεργά στη μαθησιακή διδασκαλία
- Δ) **χρησιμοποιεί μεθόδους αξιολόγησης**, αναλύει αποτελέσματα, προσδιορίζει ελλείψεις, & αναπροσαρμόζει αναλόγως τη διδακτική διαδικασία
- Ε) **οικοδομεί ισχυρές σχέσεις με τις οικογένειες** των μαθητών
- Στ) **αναπτύσσει σχέσεις εμπιστοσύνης** δίνοντας βαρύτητα στην συναισθηματική & γνωστική ανάπτυξη των μαθητών

Αποτελεσματικός εκπαιδευτικός-στρατηγικές

A. Εκπ. =(Munk & Repp, 1994) θα πρέπει όλοι οι μαθητές να γεύονται την επιτυχία

- η ελληνική & η διεθνής βιβλιογραφία υποστηρίζει =
- η διδασκαλία θα πρέπει να είναι οργανωμένη ώστε να οδηγεί σε υψηλά επίπεδα επιτυχίας
- θα πρέπει να προωθεί το κίνητρο για μάθηση
- να συμβάλει σε αυξημένη αυτοαντίληψη καλύτερη συμπεριφορά & χαμηλότερο άγχος των μαθητών
- το μαθησιακό υλικό θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο γνωστικό επίπεδο των μαθητών
- η διδακτική διαδικασία να έχει ως βάση εκκίνησης τις εμπειρίες, την προηγούμενη γνώση & τα ενδιαφέροντα των μαθητών

Έρευνα - Γιαβρίμη & Παπάνη 2008

---652 μαθητές Δημοτικών Σχολείων & Γυμνασίων
=δήλωσαν=

ότι ο αποτελεσματικός εκπαιδευτικός

- να οργανώνει το μάθημα έτσι ώστε στο τέλος της ενότητας να καταλαβαίνει & ο τελευταίος μαθητής αυτά που διδάχθηκαν
- να είναι φιλικός & υπομονετικός
- να επιβραβεύει την προσπάθεια & όχι το αποτέλεσμα
- να είναι πρόθυμος να ακούσει τους προβληματισμούς των μαθητών
- να δείχνει ενδιαφέρον για τη δουλειά του
- να εξηγεί κάτι πολλές φορές & να αποφεύγει συμπεριφορές όπως η καχυποψία, η διστακτικότητα & η αδιαφορία

Σχέσεις εκπαιδευτικού - μαθητών

---ο Pianta (1994) προσδιόρισε έξι τύπους σχέσεων εκπαιδευτικού-μαθητή =

- dysfunctional (5%)
- angry-dependent (11%)
- positive involved (39%)
- functional averaged (35%)
- uninvolved (7%)

---τα δυσλειτουργικά παιδιά χαρακτηρίζονται από σχέσεις εξάρτησης –θυμού- σύγκρουσης με τον εκπαιδευτικό & σημαντικά προβλήματα με τους συνομηλίκους & τη μάθηση

---οι μαθητές με θετική εμπλοκή χαρακτηρίζονται από συναισθηματική ζεστασιά, δημοκρατική επικοινωνία, καλή προσαρμογή

Σχέσεις εκπαιδευτικού - μαθητών

---(Good & Brophy 1990) διαπίστωσαν ότι οι μαθητές =

A) που έδειχναν προσκόλληση στους εκπαιδευτικούς είχαν σχετικά υψηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα, επεδίωκαν ενεργά την προσοχή των εκπαιδευτικών σε σχέση με τις μαθησιακές δραστηριότητες & δεν απαντούσαν στις ερωτήσεις του εκπαιδευτικού χωρίς την άδεια του

B) στους οποίους οι εκπαιδευτικοί έδειχναν απόρριψη είχαν χαμηλά ακαδημαϊκά επιτεύγματα, διέκοπταν τους εκπαιδευτικούς χωρίς την άδεια τους ήταν δύο φορές πιθανότερο να είναι αγόρια από ότι κορίτσια

Σχέσεις εκπαιδευτικού - μαθητών

---Samdal Nutbeam Wold & Kannas (1998) =βρέθηκε σε έρευνα παιδιών ηλικίας 11-15 στην Νορβηγία, Φινλανδία & τη Σλοβακία – ότι οι μαθητές που είχαν ειλικρινής σχέση με τον εκπαιδευτικό, αίσθημα ασφάλειας & αντίληψης ότι οι εκπαιδευτικοί είναι υποστηρικτικοί απέναντι τους = είχαν καλύτερη ακαδημαϊκή επίδοση

---γενικά οι έρευνες όπως (Birch & Ladd, 1997)έχουν δείξει ότι η συγκρουσιακή σχέση παιδιών και εκπαιδευτικού μπορεί να οδηγήσει σε **λιγότερο αυτοκατευθυνόμενη συμπεριφορά & λιγότερη συνεργατική συμμετοχή των παιδιών**

---οι εκπαιδευτικοί αντιπαθούν τα παιδιά που αντιπαθούνται από τους συνομηλίκους –ενώ συμπαθούν τα παιδιά που έχουν θετικότερη στάση στο σχολείο & εμπλέκονται περισσότερο σε σχολικές δραστηριότητες

Σχέσεις μεταξύ Συνομηλίκων

---ο Santa Lucia (2000) – υποστηρίζει ότι **οι σημαντικοί άλλοι** παίζουν σημαντικό ρόλο στο οικοσύστημα του παιδιού το οποίο αποτελείται (Bronfenbrenner, 1977) από το μικροσύστημα (άμεσες διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις, ρόλους, μέσα με τα οποία το άτομο αναπτύσσει δραστηριότητες), από το εξωσύστημα (περιβαλλοντικές – οικολογικές αλλαγές, δίκτυα υποστήριξης ευρύτερα κοινοτικά συστήματα), & από το μακροσύστημα (το οποίο αναφέρεται στις ηθικές αξίες πεποιθήσεις του πολιτισμού στον οποίο το άτομο ενσωματώνεται)

---μέσα στην τάξη οι μαθητές αλληλεπιδρούν περισσότερο με τους συνομηλίκους παρά με τον εκπαιδευτικό (Nelson-Le Gall & DeCooke 1987)

Σχέσεις με τους συνομηλίκους

---η σημαντικότητα της σχέσης με τους συνομηλίκους διαφαίνεται στους Piaget, Mead, Sullivan
—κάθε μία θεωρία τονίζει ότι η αλληλεπίδραση διευκολύνει την ανάπτυξη των παιδιών

---Parker & Asher (1987) διατυπώνουν ότι υπάρχουν ερευνητικά δεδομένα τα οποία δείχνουν =

A) οι πρώιμες δυσκολίες (χαμηλή απόδοση) των μαθητών συνδέονται με μετέπειτα προβλήματα σχολικής προσαρμογής (σχολική διαρροή) [Pettit Clawson, Dodge, & Bates, 1996)

Σχέσεις με τους συνομηλίκους

-Β) κατά τη διάρκεια της εφηβείας η συμμόρφωση των μαθητών στην ομάδα των συνομηλίκων αλλά και ο προσδιορισμός των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας τους μέσα από αυτήν **αυξάνονται εντυπωσιακά (Berndt 1979) – *η ποιότητα των σχέσεων σε αυτήν την ηλικία ασκεί επίδραση στην προσαρμογή & επίδοση στο σχολείο***

-Γ) η φιλία αποτελεί πηγή κοινωνικής & ακαδημαϊκής βοήθειας – η ομάδα ενθαρρυντικών συνομηλίκων – φίλων οδηγεί στην κατανόηση του κινήτρου της επιτυχίας, & στην συναισθηματική positive αντίδραση του παιδιού στο σχολείο (*Ladd & Price, 1987*)

Σχέσεις συνομηλίκων

---η καλή ποιότητα των σχέσεων με τους συμμαθητές συμβάλει σε ένα καλύτερο σχολικό επίτευγμα

(Dishon, 1990, Frentz, Gresham & Elliot 1991, Wentzel 1991a, Wentzel & Asher 1995, Bandura, Barbamelli, Caprara & Pastorelli 1996)

---τα παιδιά που έχουν απορριφθεί από τους συνομηλίκους τους έχουν χαμηλότερη ακαδημαϊκή επίδοση από τα αντίστοιχα δημοφιλή---

--- Connell & Wellborn (1991) σύμφωνα με την κοινωνιομετρική θέση τα παιδιά που γίνονται αποδεκτά από τους συνομηλίκους έχουν υψηλότερα κίνητρα για να συμμετέχουν στις δραστηριότητες της τάξης---

Σχέσεις με τους συνομηλίκους

---οι λόγοι που η **κοινωνιομετρική θέση** του παιδιού σχετίζεται με την ακαδημαϊκή επίδοση είναι =

A) ότι η αποδοχή – απόρριψη από τους συνομηλίκους επηρεάζει διαφορετικά την επιθυμία των παιδιών να επιτύχουν ακαδημαϊκά και να συμμετέχουν στη μαθησιακή διαδικασία

B) οι αυτορυθμιστικές ικανότητες & οι τύποι των κοινωνικών συμπεριφορών συνδέονται με τις σχέσεις των παιδιών με τους συνομηλίκους τους – σε αντίθεση τα παιδιά που είναι επιθετικά & παραβιάζουν τους κοινωνικούς κανόνες, τείνουν να απορρίπτονται από τους συνομηλίκους

Γ) οι εκπαιδευτικοί τείνουν να αντιπαθούν τα παιδιά που δημιουργούν αντιπάθειες με τους συνομηλίκους τους
(Guay & Vallerand 1997,

Σχέσεις με τους συνομηλίκους

- σύμφωνα με τη θεωρία της διαπροσωπικής αλληλεπίδρασης (Coyne 1976) τα διαπροσωπικά ελλείμματα & οι συγκρούσεις συνδέονται με την παιδική ψυχοπαθολογία – αυτή η κοινωνικά απωθητική εμπειρία ενισχύει ή επιβεβαιώνει τη συναισθηματική διαταραχή του προσώπου ενώ εντείνει τα κοινωνικά & συμπεριφορικά προβλήματα
- μέσα σε ένα τέτοιο μοντέλο συναισθηματικής & συμπεριφορικής έλλειψης το εκάστοτε παιδί μπορεί να παγιδευτεί σε έναν κύκλο απόρριψης

Σχολική Αποτυχία =

(Γέρου 1991, & Δήμου 1997) = *η δυσκολία του μαθητή να ανταποκριθεί στα αναμενόμενα επίπεδα μάθησης & συμπεριφοράς όπως αυτά ορίζονται για μια ορισμένη ηλικιακή ομάδα & τάξη*

--αντιμέτωποι με τη σχολική αποτυχία έρχονται οι μαθητές που δεν μπορούν να επωφεληθούν από το εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο δεν προσαρμόζεται στα χαρακτηριστικά τους

--εμφανίζεται στα πρώτα σχολικά έτη αργότερα είναι γενικότερη

Σχολική Αποτυχία

- σε ορισμένες περιπτώσεις η **απόληξη** της **σχολικής αποτυχίας** είναι η **σχολική εγκατάλειψη** – διαρροή (Αθανασίου 1997)
- μπορεί να συμβεί πριν την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης ή και μετά

Συμβαίνει σε στάδια

- 1°** = τα άτομα έρχονται αντιμέτωπα με προβλήματα στο σχολείο – μαθησιακά ή ψυχοκοινωνικά, στο σπίτι, ή εντός της κοινότητας
- 2°** = εάν τα παραπάνω προβλήματα δεν επιλυθούν οδηγούμαστε στο δεύτερο στάδιο

Σχολική Αποτυχία

- στο 2^ο στάδιο το άτομο αποτυγχάνει & εγκαταλείπει
- ο στόχος των Ευρωπαϊκών χωρών είναι η μείωση του μέσου ευρωπαϊκού δείκτη σχολικής διαρροής από το 24% που είναι σήμερα στο 10% (π.χ. στην Ελλάδα επίσημη καταγραφή για τη γενιά 2000-1 στα 6.09%)

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

- τα παιδιά με ΔΜ έχουν συγκεκριμένα προβλήματα συμπεριφοράς, τα οποία περιλαμβάνουν την επιθετικότητα, την αντικοινωνική συμπεριφορά, τα διαπρωσωπικά προβλήματα (Cornwall & Bawden, 1992)

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

---επίσης παρουσιάζουν προβλήματα

υπερκινητικότητας & προσοχής (*Haldane, 1991, Michaels & Lewandowski 1990*)

---διαχρονική έρευνα (Templay et al., 1992) έδειξε ότι σε δείγμα 147 μαθητών [6 έως 14 ετών] τα αγόρια που στην εφηβεία επεδείκνυαν παραπτωματική συμπεριφορά είχαν ήδη από την Α' Δημοτικού χαρακτηριστεί με **αντικοινωνική συμπεριφορά** (χωρίς να υπάρχει αιτιολογική συμπεριφορά στις δύο μεταβλητές)

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

- στον Ελλαδικό χώρο έρευνα του (Παπαθεοφίλου & συνερ. 1989) σε δείγμα 257 μαθητών Α+Β' Δημοτ. έδειξε ότι τα αγόρια με χαμηλή επίδοση περιγράφονται από γονείς & εκπαιδευτικούς ως Υπερκινητικά με επιθετική συμπεριφορά & εξελικτικές διαταραχές –τα κορίτσια αντίστοιχα φέρνουν χαρακτηρισμούς όπως νευρωτικά αγχώδη/φοβική συμπεριφορά
- (Χατζηχρήστου & Horf, 1991) σε δείγμα 1041 μαθητών Ε+ΣΤ' τάξης, & σε 862 μαθητές Α',Β',Γ' Γυμνασίου & Λυκείου **διαπιστώθηκε ότι όσο χαμηλότερη είναι η επίδοση των μαθητών τόσο συχνότερα εμφανίζονται προβλήματα συμπεριφοράς** –
μαθητές με Υ Επίδοση < προβλήματα ενδοπροσωπικά

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

- τα αγόρια με ΧΕ** έχουν παρόμοιο δείκτη ενδοπροσωπικών προβλημάτων με τους συμμαθητές τους με ΜΕ αντιθέτως **τα κορίτσια με ΧΕ >** ενδοπροσωπικά προβλήματα
- Ματσαγγούρας 2000^α** =αναφέρει από έρευνα σε ελληνικά δημοτικά σχολεία ότι οι **αδύνατοι μαθητές** είναι αυτοί που απομονώνονται ή κάθονται μαζί με άλλους αδύνατους μαθητές σε απομακρυσμένα θρανία της τάξης – **ερωτούνται & επαινούνται** από τον εκπαιδευτικό αναλογικά λιγότερες φορές απ' ό τι οι υπόλοιποι μαθητές – **συμμετέχουν στο μάθημα** κατά 57% του διδακτικού χρόνου έναντι του 75% που συμμετέχουν οι υπόλοιποι μαθητές

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

- επίσης αποτελούν θύματα βίας εύκολα & έχουν χαμηλότερη κοινωνική θέση από τα άλλα παιδιά
- (Χατζηχρήστου & Horpf 1992b) έρευνα σε μαθητές Δ/θμιας = η Σχολική Ε. έχει διαφοροποιητική ισχύ για τους μαθητές ως προς την αυτοαντίληψη =όσο πιο Υ Σχολ. Ε τόσο θετικότερη ήταν και η αντίληψη των μαθητών για τις ικανότητες τους καθώς και το ενδιαφέρον τους για τα μαθήματα
- επιβεβαιώθηκε ότι οι μαθητές με Χ Σχολ. Ε έχουν χαμηλότερη αντίληψη -πέραν της σχολικής τους ικανότητας- για την εξωτερική εμφάνιση, σωματικές ικανότητες (σε σχέση με τις άλλες δύο ομάδες ΜΕ + ΥΕ οι μαθητές αυτοί έδειχναν κατά έναν περίεργο τρόπο προτίμηση στο μάθημα της γλώσσας & όχι των μαθηματικών)

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

---από διάφορες έρευνες έχει καταδειχθεί ότι οι μαθητές με **Χ. Σχολ. Ε** – έχουν συγκεκριμένες διαστάσεις αυτοαντίληψης- την οποία τείνουν να την γενικεύουν και σε άλλους τομείς της ζωής τους (Cooley & Ayres 1988, Butkowsky & Willow 1980, Wentzel & Asher, 1995)

---υπάρχει τάση εξίσωσης της σχολικής επιτυχίας = με την **προσωπική αξία** – αυτό έχει αρνητικές επιπτώσεις επειδή οι αντιλήψεις για τη διανοητική επάρκεια επηρεάζονται εύκολα από την αποτυχία –η χαμηλή επίδοση ερμηνεύεται συχνά ως χαμηλή δυνατότητα κάτι που αποτελεί σοβαρή απειλή για τον αυτοσεβασμό (Leondari 1993)

Προφίλ μαθητών με δυσκολίες στη μάθηση

- (Τζαρτζάκη-Γκούντρα 1995) αναφέρουν ότι οι μαθητές με ΧΕ & προσδοκίες μειώνουν υπερβολικά τον εαυτό τους στις προσωπικές τους αξιολογήσεις σε σύγκριση με τις αντίστοιχες των εκπαιδευτικών τους
- (Stark 1990) στην έρευνα του = **το 71%** των καταθλιπτικών παιδιών αντιμετώπιζε αλλαγές στη σχολική επίδοση, **62%** των καταθλιπτικών παιδιών παρουσιάζει σχολική άρνηση κατά την διάρκεια καταθλιπτικού επεισοδίου
- οι εκπαιδευτικοί αναφέρουν ότι τα παιδιά με χαμηλή σχολική επίδοση εμφανίζουν έντονα προβλήματα εσωτερίκευσης & ενδοπροσωπικής προσαρμογής
- Spielberger (1996) τα παιδιά με χαμηλή επίδοση ή μέση επίδοση παρουσιάζουν περισσότερο άγχος

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

Θεωρία νοημοσύνης =

τα άτομα με χαμηλό κοινωνικο-οικονομικό επίπεδο παρουσιάζουν χαμηλή επίδοση σε αντίθεση με αυτά του ανώτερου κοινωνικο-οικονομικού – η θεωρία αυτή δέχτηκε έντονη κριτική από κοινωνιολόγους = αδύνατο να χωριστούν οι γενετικές επιρροές από τις περιβαλλοντικές – τα τεστ έχουν επικριθεί ως πολιτισμικά-προκατειλημμένα – μετρούν το τι οι ερευνητές ορίζουν ως νοημοσύνη κάτι που απεικονίζει την εμπειρία & την γνώση της μεσαίας τάξης

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

Θεωρία πολιτισμικής αποστέρησης = η αιτία της **σχολικής αποτυχίας** εντοπίζεται στο οικογενειακό περιβάλλον – τέσσερις περιοχές ορίζονται ως κρίσιμες για τη **Σχολική E ή A** =

α) γονικές αντιλήψεις, β) ανατροφή ή κοινωνικοποίηση, γ) γλωσσικός κώδικας, δ) οι αξίες

--- **η οικογένεια** – προσδοκίες των γονέων παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην μάθηση, την ανάπτυξη, τη σχολική επιτυχία των παιδιών

--- **οι προσδοκίες των γονέων** διαμορφώνονται

α) από τις στατιστικές προηγούμενων αποτυχιών των παιδιών αυτής της κοινωνικής τάξης τις οποίες δεν γνωρίζουν ακριβώς αλλά τις δαισιθάνονται

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

B) από συμβουλές των δασκάλων (για επαγγελματικό προσανατολισμό) που γνωρίζουν τη κοινωνική τάξη-προέλευση τους,

Γ) από το οικονομικό κόστος των σπουδών (40-50%)

Δ) από τη θέληση του ιδίου του παιδιού

---οι γονείς της MT σε σχέση με τους γονείς της ΕργΤ έχουν διαφορετικές μεθόδους ανατροφής κάτι που είναι αιτία ανισοτήτων στην σχολική επίδοση

---ο γονέας της MT είναι περισσότερο παιδοκεντρικός, ασκεί περισσότερο κοινωνικό έλεγχο στο παιδί κάτι που έχει θετικές συνέπειες στην προετοιμασία του παιδιού για το σχολείο

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

- τα παιδιά της MT μαθαίνουν κοινωνικές δεξιότητες νωρίτερα από τα παιδιά της εργατικής τάξης
- είναι πιο έμπειρα στο λεκτικό κώδικα & στον τρόπο σκέψης του σχολείου

Η μεθοδολογία της πολιτισμικής αποστέρησης έχει επικριθεί – ως αφορά τις γονικές στάσεις μια κριτική είναι ότι δε έχουν δοθεί ικανοποιητικά κριτήρια με τα οποία θα μπορούσε να ελεγχθεί το γονικό ενδιαφέρον για τη σχολική μάθηση του παιδιού τους

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

Θεωρία υλικής αποστέρησης = η οικονομική

στέρηση δημιουργεί πιεστικές συνθήκες διαβίωσης για όλα τα μέλη της οικογένειας & συχνά προοιωνίζει τη στέρηση & των μορφωτικών αγαθών για τα παιδιά που μεγαλώνουν σε φτωχές πολυμελείς & οικονομικά-πολιτιστικά υποβαθμισμένες οικογένειες (Herbert 1996)

---Bourdieu (1994)---**άσκησε έντονη κριτική** = η χαμηλή σχολική επίδοση της εργατικής τάξης δεν έχει καμία σχέση με τον πολιτισμό της εργατικής τάξης – **προτείνει ότι το πρόβλημα εναπόκειται στο εκπαιδευτικό σύστημα που υποτιμά τη γνώση, τις δεξιότητες, & την εμπειρία, τον πολιτισμό των μαθητών της εργατικής τάξης**

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

- η σχολική αποτυχία είναι συνέπεια του τρόπου που οργανώνεται το εκπαιδευτικό σύστημα – αυτοί που προέρχονται από ανώτερα επίπεδα μεσαίας τάξης είναι σε θέση εξαιτίας της οικονομικής δύναμης τους να καθορίσουν «τον πολιτισμό» για το υπόλοιπο της κοινωνίας
- τα παιδιά της MT μπαίνουν σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα και επιτυγχάνουν επειδή το πολιτιστικό υπόβαθρο τους είναι παρόμοιο με αυτό της κυρίαρχης τάξης – οι αξίες, οι αντιλήψεις & η συμπεριφορά τους επομένως συμπίπτουν με τις προσδοκίες των εκπαιδευτικών – τα παιδιά της εργατικής τάξης αποτυγχάνουν γιατί η γνώση & οι αξίες τους εκλαμβάνονται ως κατώτερες & άσχετες & αισθάνονται αλλοτριωμένοι & σε δυσαρμονία με τη φύση του σχολείου

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

Θεωρία της αλληλεπίδρασης =interactionalism

–labelling theory = υποστηρίζει ότι προηγούμενες κοινωνικές προσεγγίσεις της **σχολικής αποτυχίας** είναι **προβληματικές** επειδή δίνουν λίγη προσοχή στην αλληλεπίδραση στα σχολεία – η Keddie υποστηρίζει ότι η σχολική αποτυχία **οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις κατηγορίες της ικανότητας & της ευφυΐας που χρησιμοποιεί ο δάσκαλος** – οι κατηγοριοποιήσεις των εκπαιδευτικών δεν είναι ουδέτερες & δεν βασίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια αλλά είναι η κοινή αίσθηση των εκπαιδευτικών για την μαθησιακή συμπεριφορά ή μη των μαθητών

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

- σε ερευνητικές εργασίες έχει βρεθεί ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν μια ξεκάθαρη ιδέα για την ιδανική δουλειά, την επικοινωνία, τη συμπεριφορά στην τάξη & την εμφάνιση του μαθητή -***μερικές φορές αυτά τα χαρακτηριστικά τείνουν να είναι σημαντικότερα από την ικανότητα
- δίνουν το πλεονέκτημα της αμφιβολίας στους καλούς μαθητές & βλέπουν με σκεπτικισμό την καλή συμπεριφορά ή την καλή εργασία από μαθητές που πίστευαν ότι είναι προβληματικοί

Θεωρητικές προσεγγίσεις Σχολικής Αποτυχίας

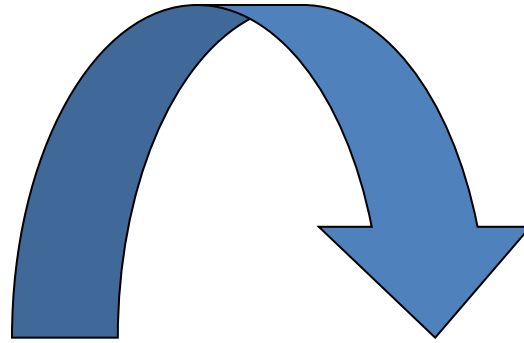
- **Οι παιδαγωγοί & οι ψυχολόγοι** τόσο στη χώρα μας όσο και στο εξωτερικό έχουν συσχετίσει τις ΔΜ με την αυτοαντίληψη & αυτοεκτίμηση του μαθητή, τη δημοτικότητα του μέσα στην τάξη τις σχέσεις με τους συμμαθητές του & την προβληματική συμπεριφορά του μαθητή αλλά & με τις αισθητηριακές διαταραχές, τη νοητική υστέρηση, τις σοβαρές συναισθηματικές διαταραχές, αλλά & με τη χαμηλή σχολική επίδοση του στο σχολείο (Παντελιάδου 1995 & Herbert 1996)

Αντισταθμιστική Αγωγή

---ως αντισταθμιστική αγωγή αναπτύσσονται οι τάξεις υποδοχής, τα φροντιστηριακά τμήματα, η ενισχυτική διδασκαλία εμπλουτίζεται το αναλυτικό πρόγραμμα (έννοια διαθεματικότητας), η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και η μέθοδος project και γίνονται παρεμβάσεις ενδυνάμωσης στις μη προνομιούχες ομάδες---

Αξιολόγηση μαθητών

---η αξιολόγηση βοηθάει στην επιτυχία των στόχων---

---οι βασικές πτυχές κάθε συστήματος εκπαιδευτικής αξιολόγησης είναι **οι σκοποί της αξιολόγησης, οι πηγές και μέσα συγκέντρωσης δεδομένων & ο μηχανισμός της μέτα-αξιολόγησης & ελέγχου της ποιότητας των δεδομένων που συγκεντρώνονται**---

-

Αξιολόγηση μαθητών – οι στόχοι ορίζονται

Στοχοθεσία Bloom

Γνωστικοί-ικανότητα μαθητή

Συναισθηματικοί (ικανότητα να αλλάζει ο μαθητής στάσεις, αξίες ενδιαφέροντα, συμπεριφορές)

Συμμετοχικοί –κοινωνικοί (ικανότητα για λήψη αποφάσεων κοινωνική συμμετοχή & συνεργασία)

Στοχοθεσία Gagne

Πληροφορίες –γνώσεις (ικανότητα του μαθητή να αναφέρει πληροφορίες-γνώσεις)

Νοητικές δεξιότητες (ικανότητα του μαθητή να χειρίζεται να εφαρμόζει γνώσεις)

Γνωστική στρατηγική (Ικανότητα του μαθητή να επινοεί λύσεις σε πρωτότυπες προβληματικές καταστάσεις)

Στάσεις & κινητικές δεξιότητες (Τριλιανός 2000, Χατζηδήμου, 2007)

Αξιολόγηση μαθητών / χαρακτηριστικά

---η αξιολόγηση μπορεί να γίνει σε ατομικό επίπεδο, σε επίπεδο σχολικής τάξης ή σχολικής μονάδας, σε περιφερειακό και σε εθνικό επίπεδο---

---χρησιμοποιείται για την εξακρίβωση του βαθμού κατάκτησης των στόχων του αναλυτικού προγράμματος, τη διαπίστωση της καταλληλότητας των διδακτικών ενεργειών, την εξερεύνηση των μαθητικών αναγκών και τον προσανατολισμό του εκπαιδευτικού στο σχεδιασμό και στην οργάνωση της εκπαιδευτικής πράξης---

Χαρακτηριστικά αξιολόγησης

Η αξιολόγηση πρέπει να είναι =

έγκυρη, αντικειμενική & αξιόπιστη, &

*θα πρέπει να έχουν καθοριστεί με σαφήνεια - αναλυτικά
τα κριτήρια με τα οποία γίνεται*

---ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να έχει ενημερώσει τους μαθητές του με βάση ποια κριτήρια θα αξιολογήσει την επίδοσή τους στο συγκεκριμένο τεστ

---όπως θα πρέπει να έχει προσδιορίσει το επιθυμητό επίπεδο απόδοσης των μαθητών και τις διαβαθμίσεις που θα πρέπει να έχει αυτό το συγκεκριμένο τεστ

Χαρακτηριστικά αξιολόγησης

---ένα τεστ πρέπει να είναι χρηστικό---

[γλώσσα απλή & κατανοητή, δεν χρησιμοποιούνται όροι που είναι δύσκολοι να κατανοηθούν, το περιεχόμενο είναι κοντά στο γνωστικό επίπεδο των μαθητών & η δομή και η σχεδίαση κριτηρίου έχει συνέχεια από ενότητα σε ενότητα]

---το τεστ θα πρέπει να είναι βοηθητικό---

[γιατί η μάθηση για να επέλθει χρειάζεται ένα εύλογο χρονικό διάστημα, δημιουργείται άγχος στους μαθητές, και γιατί οι μαθητές ταυτίζουν τη μάθηση με την επίδοσή τους]

Μορφές αξιολόγησης

Αρχική αξιολόγηση =είναι το **1^ο στάδιο** στο σχεδιασμό μιας αποτελεσματικής εκπαιδευτικής διαδικασίας (*πριν την αρχή της όποιας διδασκαλίας ή ενασχόλησης με ένα γνωστικό αντικείμενο εξετάζεται εάν οι μαθητές έχουν σχετική προϋπάρχουσα γνώση, ενδιαφέροντα, δεξιότητες, διδακτικές ανάγκες*)

---με την αρχική αξιολόγηση ο εκπαιδευτικός μπορεί να σχεδιάσει ομάδες εργασίας

---**η ατελής αρχική αξιολόγηση** μπορεί να οδηγήσει τον εκπαιδευτικό σε εσφαλμένες διδακτικές αποφάσεις οι οποίες θα επηρεάσουν τόσο την προσαρμογή των μαθητών στο σχολείο όσο και τη σχολική τους επίδοση –βασίζεται στο αναλυτικό πρόγραμμα της τάξης ή σε αυτά που έχουν διδαχθεί μέχρι στιγμής

Μορφές αξιολόγησης

Διαμορφωτική αξιολόγηση = εφαρμόζεται κατά την διάρκεια της εκπαιδευτικής τάξης – με αυτή γίνεται παρακολούθηση με συστηματικό & αξιόπιστο τρόπο της καταλληλότητας & της αποτελεσματικότητας των μεθόδων & των τεχνικών που χρησιμοποιούνται καθώς & της εμπέδωσης της διδακτέας ύλης μέχρι εκείνο το σημείο

Τελική αξιολόγηση = γίνεται μετά την ολοκλήρωση της εκπαιδευτικής πράξης, διαδικασίας –διδασκαλίας ενός γνωστικού αντικειμένου –*εδώ εξακριβώνεται η επίτευξη ή μη των μαθησιακών στόχων, της καταλληλότητας των εκπαιδευτικών μεθόδων & τεχνικών που χρησιμοποιήθηκαν, της καταλληλότητας της διδακτέας ύλης, της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας*

Μορφές κριτηρίων αξιολόγησης

- τα περισσότερα** διαγνωστικά τεστ επίδοσης ή αξιολόγησης μαθησιακών & άλλων ικανοτήτων **εντάσσονται σε ένα από τα παρακάτω μοντέλα =**
- 1. αξιολόγηση των 'ατομικών προφίλ επίδοσης'** = γίνεται με βάση την προσέγγιση της εκτίμησης των ατομικών & ενδοατομικών διαφορών – εδώ γίνεται αξιολόγηση του μαθητή με βάση τα ατομικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητάς του, των δεξιοτήτων του, των γνώσεων του, **χωρίς να γίνεται αναφορά στον μέσο όρο της τάξης ή σταθμισμένων κριτηρίων** –
- αυτή η αξιολόγηση** μας παρέχει τη δυνατότητα να διαμορφώσουμε ένα ΕΠΕ που θα αφορά αποκλειστικά το μαθητή δίνοντας έμφαση στην βελτίωση του μαθητή σε σχέση με τα ατομικά του χαρακτηριστικά και όχι με το μέσο όρο που θα έπρεπε να επιτύχει

Μορφές κριτηρίων αξιολόγησης

- 2. αξιολόγηση με βάση συγκεκριμένους μαθησιακούς & συμπεριφορικούς στόχους – μπορούν να αφορούν το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών & το ηλικιακό – γνωστικό επίπεδο των μαθητών
- 3. αξιολόγηση με βάση το τύπο των σφαλμάτων που διαπράττουν οι μαθητές στους διάφορους μαθησιακούς τομείς

Επιλογή μεθόδων αξιολόγησης

---η αξιολόγηση του μαθητή μπορεί να γίνει με δύο διαδικασίες = **α)** τυποποιημένες ή σταθμισμένες δοκιμασίες, **β)** άτυπες ή μη σταθμισμένες δοκιμασίες

Οι τυποποιημένες δοκιμασίες = είναι **κλίμακες** στατιστικά σταθμισμένες που συγκρίνουν το μαθητή με τον μέσο όρο του γενικού πληθυσμού σε ένα συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο για να γίνει η κατάταξη του παιδιού σε κλίμακα ικανοτήτων & δεξιοτήτων –περιλαμβάνουν ερωτήσεις που η απάντηση τους είναι προκαθορισμένη από τον ειδικό που έχει κατασκευάσει το κριτήριο & βαθμολογούνται με τον ίδιο τρόπο από διαφορετικούς βαθμολογητές -έγκυρα όργανα αξιολόγησης του μαθησιακού τομέα των παιδιών & έφηβων σπανίζουν, οι ξένες κλίμακες δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται αυτούσιες

Επιλογή μεθόδων αξιολόγησης

Οι άτυπες διαδικασίες αξιολόγησης περιλαμβάνουν κριτήρια που μπορεί να κατασκευάσει ο ίδιος ο εκπαιδευτικός (αυτά τα κριτήρια μπορεί να βασίζονται στο αναλυτικό πρόγραμμα, στον ατομικό φάκελο του μαθητή, στις σύνθετες εργασίες ή στο περιεχόμενο συγκεκριμένων ενοτήτων ή μαθημάτων)

---οι άτυπες δοκιμασίες αξιολόγησης μπορεί να είναι αντικειμενικές δηλ. να περιέχουν ερωτήσεις οι οποίες έχουν προκαθοριστεί οι απαντήσεις τους - οι απαντήσεις μπορεί να είναι σύντομες ή να έχουν εκτεταμένη μορφή

---στις αντικειμενικού τύπου ερωτήσεις περιλαμβάνονται οι κλειστού τύπου, πολλαπλών επιλογών, σωστού –λάθους & συμπλήρωσης & αντιστοίχισης

Είχαμε πει = Δημιουργία Θετικού Κλίματος

---ο εκπαιδευτικός κατορθώνει να δημιουργήσει ένα θετικό κλίμα στην τάξη του =

-Όταν σέβεται την προσωπικότητα & την αξία του κάθε μαθητή,

-όταν επιτρέπει την έκφραση της γνώμη τους & της άποψης τους

-όταν αφήνει τους μαθητές να αναπτύξουν πρωτοβουλίες να είναι συμμετοχικοί & ανταγωνιστικοί

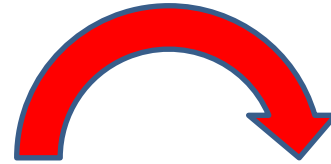
---άρα η απόδοση των μέγιστων ικανοτήτων των μαθητών δεν γίνεται την ώρα της εξέτασης ή της αξιολόγησης αλλά είναι συνεχής & διαρκής διαδικασία η οποία επιτυγχάνεται από την πρώτη επαφή του εκπαιδευτικού με το μαθητή---

Δημιουργία αρνητικού κλίματος

---ΟΙ ΣΤΡΕΣΟΓΟΝΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΟΠΟΥ Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΓΚΡΙΝΕΙ, ΕΠΙΚΡΙΝΕΙ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΕΙ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΚΙΝΗΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΤΕΚΤΑΙΝΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ, ΕΝΩ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΟΔΗΓΟΥΝΤΑΙ ΣΥΧΝΑ ΣΤΗΝ ΑΠΑΞΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ---

Διαφορά **βαθμολογίας** - αξιολόγησης

- **Βαθμολογία** = αντιστοίχιση μιας επίδοσης σε ένα συγκεκριμένο κριτήριο αξιολόγησης σε μια ιεραρχική κλίμακα που μπορεί να περιλαμβάνει αριθμούς ή γράμματα

- Κατατάσσει ένα άτομο σε μια κλίμακα σε σχέση με κάποια κριτήρια χωρίς όμως να πληροφορεί το άτομο για συγκεκριμένες ελλείψεις ή τα θετικά του σημεία που αντιστοιχούν στη συγκεκριμένη βαθμολογία

Διαφορά βαθμολογίας -αξιολόγησης

---**αντιθέτως η έννοια της αξιολόγησης** αφορά όχι μόνο την ιεραρχική αντιστοίχιση του ατόμου με μια δοσμένη κλίμακα αλλά και την περιγραφή των δυνατοτήτων του & ελλείψεων του---

---έχει παρατηρηθεί ότι η βαθμολογία με την έννοια που εμείς δίνουμε όχι μόνο δημιουργεί **αντικίνητρα** στους μαθητές που έχουν χαμηλή επίδοση –**προβλήματα προσαρμογής** αλλά δημιουργεί **& κάστες**–

---παιδιά που δεν έχουν **ψυχική ανθεκτικότητα** να ανταπεξέλθουν στο άγχος, βιώνουν ένα ανταγωνιστικό κλίμα, βλέπουν τον εαυτό τους ως ανεπαρκή, με χαμηλή αυτοεκτίμηση---

Επομένως =

---ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να κατανοήσει ότι η **βαθμολογία αποτελεί μια ένδειξη** η οποία θα πρέπει να συνοδευτεί & να τεκμηριωθεί και με άλλα στοιχεία τόσο από τον ατομικό φάκελο του μαθητή όσο & από στοιχεία που συγκεντρώνει ο ίδιος κατά την διάρκεια της διδασκαλίας

---είναι αναγκαίο να συνοδεύεται από περιγραφική αξιολόγηση όπου δίνονται αναλυτικά τα στοιχεία-σημεία στα οποία ο μαθητής κατάφερε να ανταποκριθεί με αποτελεσματικό τρόπο καθώς και τα σημεία τα οποία **ο μαθητής + ο εκπαιδευτικός** θα πρέπει να προσέξουν για να τα βελτιώσουν στο μέλλον

Οικογένεια

---Erstein (1995) οι μαθητές υπόκεινται σε 3 σφαίρες επιρροής

A) την οικογένεια, B) το σχολείο & Γ) κοινότητα

---το οικογενειακό περιβάλλον = είναι ένα σύνθετο πλέγμα εννοιών παραγόντων & δράσεων που συμβάλλουν στη κοινωνικοποίηση, στη ψυχοκοινωνική προσαρμογή & στη σχολική πρόοδο – επίδοση των ατόμων

---Hueghes & Koehler (2007) = η οικογένεια είναι μια κοινωνική ομάδα όπου τα μέλη συνδέονται με δεσμούς αίματος, αγχιστείας, γάμου ή υιοθεσίας, ζούν μαζί, συνεργάζονται οικονομικά & φροντίζουν τους απογόνους

οικογένεια

---Santa Lucia (2000)= η οικογένεια θεωρείται ένα από τα βασικά συστήματα που η αλληλεπίδραση του συσχετίζεται με τη μαθησιακή & ψυχοκοινωνική προσαρμογή του παιδιού

---**η οικογένεια αποτελεί τον πρωτογενή παράγοντα κοινωνικοποίησης του παιδιού, εμπεριέχοντας μεγάλη ποσότητα & ποικιλία ερεθισμάτων & μαθησιακών ευκαιριών μώντας το παιδί στο κοινωνικοπολιτιστικό περιβάλλον**

---το παιδί εντάσσεται σε ένα σύστημα το οποίο προϋπάρχει & έχει συγκεκριμένους κανόνες –οι κανόνες αυτές ρυθμίζουν την λειτουργία της οικογένειας

οικογένεια

---στις προβιομηχανικές κοινωνίες =η οικογένεια αποτελούσε τη βασική κοινωνικοποιητική μονάδα –το παιδί εκπαιδευόταν από τα μέλη της οικογένειας για να αποτελέσει εργατική δύναμη-μονάδα

---η βιομηχανική επανάσταση εισάγει το θεσμό του σχολείου και ο ρόλος της οικογένειας περιορίζεται στην εκπαίδευση & στην κοινωνικοποίηση των παιδιών

---στην μετανεωτεριστική εποχή η αστικοποίηση, η διαφορετικότητα, οι μετακινήσεις των πληθυσμών, η έξοδος της γυναίκας στην αγορά, ο γάμος σε μεγαλύτερες ηλικίες, η αύξηση των διαζυγίων, η βία τα ναρκωτικά, η φτώχεια **δημιουργούν νέες μορφές οικογένειας** & οι κοινωνικοί ρόλοι των δύο φύλων επαναπροσδιορίζονται

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

